

WINA I KARA

Spoleczeństwa wobec rozliczeń zbrodni
popętnionych przez reżimy totalitarne
w latach 1939–1956

2 października 2014 r.

9.00–9.10 – rozpoczęcie konferencji

ROZLICZENIA Z NIEMIECKIM NAZIZMEM

9.10–10.50 – **Kontekst niemiecki, część I**

prowadzący – dr Tomasz Łabuszewski

- Kirsten Goetze (Niemcy) – Długi cień dyktatury: niemieckie społeczeństwo i wymiar sprawiedliwości 1933–1945
- dr Jane Lenzina (Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Niemcy) – Rozliczenia z nazistowską przeszłością w zachodnich Niemczech – refleksje nad źródłami ciągłości i zmiany w powojennej pamięci zbiorowej
- dr Paweł Kosiński (Instytut Pamięi Narodowej) – Recepcja procesów norymberskich w społeczeństwie niemieckim
- Daria Czarnecka (Archiwum Państwowe w Katowicach) – Procesy w Dachau. Sprawiedliwość zwycięska czy sprawiedliwość zwycięzców?
- dyskusja

10.50–11.10 – przerwa kawowa

11.10–12.05 – **Kontekst niemiecki, część II**

prowadzący – dr Kazimierz Krajewski

- Joanna Lubecka (Instytut Pamięi Narodowej) – Zrozumieć nazistę. Wątki racjonalizacji i zrozumienia zachowania zbrodniarzy nazistowskich w procesach powojennych i badaniach psychologicznych
- Helena Anna Jędrzejczak (Uniwersytet Warszawski) – Dietrich Bonhoeffer – zapomniane (?) rozważania nad winą i karą w kontekście walki z reżimem nazistowskim
- dyskusja

12.05–13.00 – **Kontekst polski**

prowadzący – dr Kazimierz Krajewski

- Łukasz Jasiński (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku) – Wybrane aspekty działalności Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce
- dr Dariusz Burczyk (Instytut Pamięci Narodowej) – Działalność Specjalnego Sądu Karnego w Gdańsku (1945–1946) jako próba rozliczenia zbrodni hitlerowskich na terenie Pomorza Gdańskiego i Zachodniego oraz Warmii i Mazur
- dyskusja

13.00–14.00 – przerwa

14.00–15.40 – **Europa Wschodnia – Balkany**

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- Olga Tsadko (European Humanities University, Litwa) – Procesy transformacji w zbiorowej pamięci ofiar akcji pacyfikacyjnej „Hornung” w 1943 r.
- dr Ruslana Martseniuk (Ukraina) – Bohaterowie lub kolaboranci – problem (nie)uznania żołnierzy dywizji Waffen SS na Ukrainie i na Łotwie
- Agata Biernat (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń) – Odpowiedzialność za zbrodnie ustaszowców w czasie drugiej wojny światowej
- dr hab. Piotr Żurek (Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała) – Front Wyzwolenia i „antykomunistyczna kolaboracja”. Współczesna Słowenia wobec własnej historii drugiej wojny światowej
- dyskusja

15.40–16.00 – przerwa kawowa

16.00–17.40 – **Kontekst międzynarodowy**

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- Georgia Kipourpoulou (University of Western Macedonia, Grecja) – Okupacja niemiecka w Grecji. Konsekwencje ekonomiczne, polityczne i społeczne
- prof. Wichert ten Have (Holandia) – Powojenne spojrzenie na drugowojenne paradyksy w Niderlandach
- prof. Jacek Tebinka (Uniwersytet Gdański) – Brytyjczycy i Amerykanie wobec zbrodni niemieckich w czasie powstania warszawskiego. Sprawa Heinza Reinefartha
- dr Krystyna T. Zamorska (USA) – Druga wojna światowa i zimna wojna. Powojenna amerykańskizacja niemieckich zbrodni popełnionych w Polsce
- dyskusja

17.40–18.00 – przerwa kawowa

ROZLICZENIA Z SOWIECKIM KOMUNIZMEM

18.00–19.30 – Kontekst rosyjski

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- prof. David Rich (Catholic University of America, USA) – Moje państwo terroru, twoje państwo terroru. Sowiecki wymiar sprawiedliwości wobec kolaborantów 1944–1956
- dr hab. Karol Karski (Uniwersytet Warszawski) – Międzynarodowe prawo karne jako podstawa karania zbrodniarzy sowieckich. Sprawa Wasyla Kononowa przed sądami lotewskimi i Trybunałem Strasburskim
- dr hab. Oxana Petrowskaja (Rosyjski Instytut Badań Strategicznych, Rosja) – Narodowa polityka Stalina w latach drugiej wojny światowej w historiografii Rosji i Białorusi XX stulecia
- dyskusja

3 października 2014 r.

9.00–10.30 – Kontekst polski

prowadzący – dr Robert Spalek

- Barbara Padlo (Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych/Uniwersytet Warszawski) – Odpowiedzialność sędziów stalinowskich za zbrodnie popełnione w przeszłości
- dr hab. Joanna Wojdon (Uniwersytet Wrocławski) / dr Marcin Dyś (Uniwersytet Wrocławski) – Rozliczenie z Józefem Stalinem i jego polityką w polskich podręcznikach szkolnych do nauczania historii
- dr Tomasz Łabuszewski (Instytut Pamięci Narodowej) – Rozliczenia ze zbrodniami stalinowskimi w Polsce. Fakty i mity
- dyskusja

10.30–10.50 – przerwa kawowa

10.50–13.00 – Kontekst bloku wschodniego

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- prof. Bernd Schaefer (Woodrow Wilson International Center, USA) – Zjednoczone Niemcy i zbrodnie komunistyczne
- dr Ihar Melnikau (redaktor portalu „Prawda Historyczna”, Białoruś) – Współczesna oficjalna białoruska historiografia wobec historii „zjednoczenia” Białorusi Zachodniej z ZSRR we wrześniu 1939 r.
- dr Csilla Kiss (University of Western Hungary) – Rozliczanie stalinizmu. Polityka, historia i pamięć na Węgrzech
- dr Teon Dzingo (Institute of National History, Macedonia) – Goli Otok – Wyspa Śmierci
- Bedrudin Brljavac (University of Sarajevo, Bośnia i Hercegowina) – Dyktatura w czasach Tito w Jugosławii. Poczucie tożsamości narodowej
- dyskusja

13.00–14.00 – przerwa

„PERYFERIE” TOTALITARYZMU

14.00–15.00 – Japońskie zbrodnie wojenne

prowadzący – dr Tadeusz Ruzikowski

- dr Katarzyna Starecka (Uniwersytet Warszawski) – Japonia wobec wyroku Trybunału Tokijskiego
- dr Łukasz Stach (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków) – Zbrodnie bez kary? Japońskie zbrodnie wojenne – przebieg, rozliczenie oraz wpływ na współczesne relacje Kraju Kwitnącej Wiśni z państwami Azji i Pacyfiku
- dyskusja

15.00–16.00 – Włoski faszyzm wojenny

prowadzący – dr Tadeusz Ruzikowski

- dr Krzysztof Strzałka (Uniwersytet Jagielloński, Kraków) – Czy faszyci powinni być ukarani? Problem winy i rozliczenia z faszyzmem w powojennej sytuacji politycznej Włoch
- Giuseppe Perri (Ministerstwo Edukacji, Włochy) – Internowania zagranicznych Żydów w faszystowskich Włoszech w czasie drugiej wojny światowej
- dyskusja

16.00–16.20 – przerwa kawowa

16.20–17.20 – Rozliczenia z kolaboracją na Zachodzie

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- Katarzyna Nuckowska-Cherek (Instytut Pamięci Narodowej) – Kierunki polityki Norwegii wobec powojennych Niemiec 1945–1955
- prof. Jerzy Eisler (Instytut Pamięci Narodowej) – Państwo Vichy
- dyskusja

17.20–18.20 – Neutralność niedokończona?

prowadzący – dr Patryk Pleskot

- dr hab. Paweł Jaworski (Uniwersytet Wrocławski) – Szwedzkie rozliczenia ze strategią neutralności z okresu drugiej wojny światowej
- dr Paweł Duber (Polska) – Szwajcaria w okresie drugiej wojny światowej w świetle publikacji Niezależnej Komisji Ekspertów (tzw. Raport Bergier)
- dyskusja

18.20–18.30 – konkluzje i zakończenie konferencji